

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTRO 2010 M. KOVO 29 D.
ĮSAKYMO NR. 1-93 „DĖL ELEKTROS TINKLŲ APSAUGOS TAISYKLIŲ
PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO**

2019 m. lapkričio 20 d. Nr. 1-300
Vilnius

1. P a k e i ĉ i u Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. kovo 29 d. įsakymą Nr. 1-93 „Dėl Elektros tinklų apsaugos taisyklių patvirtinimo“:
 - 1.1. Pakeičiu preambulę ir ją išdėstau taip:
„Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 75 straipsnio 5 dalimi,“;
 - 1.2. Pakeičiu nurodytu įsakymu patvirtintas Elektros tinklų apsaugos taisykles ir jas išdėstau nauja redakcija (pridedama).
2. N u s t a t a u, kad šis įsakymas įsigalioja 2020 m. sausio 1 d.

Energetikos ministras

Žygimantas Vaičiūnas

Lietuvos Respublikos energetikos ministro
2010 m. kovo 29 d. įsakymu Nr. 1-93
(Lietuvos Respublikos energetikos ministro
2019 m. lapkričio 20 d. įsakymo Nr. 1-300
redakcija)

ELEKTROS TINKLŲ APSAUGOS TAISYKLĖS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Elektros tinklų apsaugos taisyklės (toliau – Taisyklės) nustato perdavimo sistemos ir skirstomųjų tinklų operatorių (toliau – tinklų operatorius), nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdančių elektros tinklus, vykdomai veiklai elektros tinklų apsaugos zonos, įskaitant veiklą elektros tinklų proskynose (toliau – proskyna), reikalavimus, bei santykius su žemės savininkais ir valstybinės ar savivaldybės žemės patikėtiniais (toliau – žemės savininkas), vykdamą veiklą elektros tinklų apsaugos zonos.

2. Taisyklės taikomos projektuojant, statant (įrengiant) ir eksploatuojant elektros tinklus nepriklausomai nuo jų nuosavybės formos, ir vykdamą bet kokią veiklą elektros tinklų apsaugos zonų ribose ir šalia jų.

3. Taisyklės privalomos tinklų operatoriui, bei žemės, kurioje įrengti elektros tinklai, savininkams.

4. Taisyklėse nustatytais atvejais fizinio asmens (žemės ir (ar) miško savininko) duomenys tvarkomi vadovaujantis 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL 2016 L 119, p. 1) siekiant kad elektros tinklus eksploatuojančios įmonės palaikytų ryšį su žemės ir (ar) miško savininku.

5. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

5.1. **Elektros tinklų proskyna** – miškuose, želdynuose ar mažesniuose želdinių plotuose esanti elektros tinklų apsaugos zonos dalis, skirta elektros tinklų apsaugai ir saugiam jų eksploatavimui užtikrinti.

5.2. Kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatyme, Lietuvos Respublikos energetikos įstatyme ir Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme (toliau – Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas) ir jų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

II SKYRIUS ELEKTROS TINKLŲ APSAUGOS ZONOS

6. Elektros tinklų apsaugos zonos ir jų dydis nustatytos Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 23 ir 24 straipsniuose.

7. Elektros tinklų apsaugos zonos taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos nustatytos Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 25 straipsnyje.

III SKYRIUS ELEKTROS TINKLŲ APSAUGOS ZONOSE VYKDOMOS VEIKLOS SĄLYGOS

PIRMASIS SKIRSNIS BENDRIEJI REIKALAVIMAI

8. Tinklų operatoriaus darbuotojams suteikiama teisė elektros tinklų apsaugos zonoje nekliudomai prieiti, privažiuoti ar kitaip patekti prie jiems priklausančių ar jų eksploatuojamų elektros tinklų, teisės aktų nustatyta tvarka atlikti jų remonto, techninės priežiūros, eksploatavimo, želdinių (medžių ir krūmų ir kt.) kirtimo (dėl iškirstos medienos naudojimo sprendžia žemės savininkai), rekonstravimo ar modernizavimo darbus, taip pat įrengti naujus elektros tinklus, neišplečiant esamų apsaugos zonų ribų, prieš tai, ne vėliau kaip prieš 5 kalendorines dienas iki darbų pradžios (išskyrus avarinius atvejus), pranešus (raštu, paštu, elektroniniu paštu, per kurjerį telefonu (skambučiu ar trumpąja žinute) ar kitu būdu) žemės savininkams.

9. Žemė, esanti elektros tinklų apsaugos zonose yra žemės savininko nuosavybė, išskyrus elektros energetikos objektų žemę, ir ji naudojama žemės ūkio bei kitoms reikmėms laikantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 25 straipsnio nustatytų specialiųjų žemės naudojimo sąlygų ir Taisyklių reikalavimų.

10. Mažiausius atstumus nuo elektros tinklų iki statinių ir želdinių (medžių bei krūmų), taip pat nuo elektros oro linijų laidų ir elektros kabelių oro linijų kabelių iki žemės ir vandens paviršiaus nustato Elektros įrenginių įrengimo bendrosios taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. vasario 3 d. įsakymu Nr. 1-22 „Dėl Elektros įrenginių įrengimo bendrųjų taisyklių patvirtinimo“ ir Elektros linijų ir instaliacijos įrengimo taisyklės patvirtintos Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2011 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. 1-309 „Dėl Elektros linijų ir instaliacijos įrengimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Elektros linijų ir instaliacijos įrengimo taisyklės) ir jų būtina laikytis projektuojant ir statant statinius, sodinant, genint ir kertant želdinius (medžius bei krūmus).

11. Išilgai elektros oro linijų, elektros kabelių oro linijų, iki 110 kV elektros kabelių požeminių linijų ir pagal transformatorinių, transformatorių pastočių, srovės keitimo stočių, skirstyklų, skirstomųjų punktų, esančių miške, želdiniuose, želdynuose, perimetrą kertamos proskynos pagal Elektros linijų ir instaliacijos įrengimo taisyklių reikalavimus.

12. Tinklų operatoriaus darbuotojai ir kiti asmenys turi vykdyti darbus elektros tinklų apsaugos zonose laikydamiesi Saugos eksploatuojant elektros įrenginius taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. 1-100 „Dėl Saugos eksploatuojant elektros įrenginius taisyklių patvirtinimo“ ir Taisyklių reikalavimų.

13. Elektros tinklų apsaugos zonose statinių, nurodytų Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 25 straipsnio 2 dalyje, statybos, remonto, rekonstravimo projektuose prireikus turi būti numatomos elektros tinklų išsaugojimo arba jų iškėlimo priemonės. Šios priemonės derinamos su tinklų operatoriumi.

14. Įrengiant drėkinimo ir drenažo kolektorių kanalus, špalerius soduose ir atliekant kitokius darbus elektros tinklų apsaugos zonose, turi būti išsaugoti keliai, skirti privažiuoti prie elektros tinklų.

ANTRASIS SKIRSNIS

ELEKTROS TINKLŲ APSAUGOS ZONOSE DRAUDŽIAMOS VEIKLOS

15. Elektros tinklų apsaugos zonose draudžiama atlikti darbus ir veiksmus, nurodytus Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 25 straipsnio 1 dalyje.

16. Elektros tinklų apsaugos zonose negavus tinklų operatoriaus pritarimo (derinimo) projektui ar numatomi veiklai, draudžiama atlikti darbus ir veiksmus, nurodytus Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 25 straipsnio 2 dalyje.

17. Žemės savininkas, ketinantis įgyvendinti projektą ir (ar) vykdyti veiklą, nurodytą Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 25 straipsnio 2 dalyje, raštu privalo pateikti prašymą ir žemės nuosavybės dokumentus tinklų operatoriumi, kurio elektros tinklai įrengti savininko žemėje.

18. Tinklų operatorius, ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų įvertina Taisyklių 17 punkte nurodyto žemės savininko prašymą ir dokumentus ir raštu pateikia pritarimą (derinimą) / nepritarimą projektui ar numatomi veiklai.

19. Tinklų operatorius turi teisę nepritariti projektui ar numatomi veiklai, jei Specialiųjų

žemės naudojimo sąlygų įstatymo 25 straipsnio 2 dalyje nurodyti darbai pažeis elektros tinklų techninės saugos reikalavimus ir (ar) kels pavojų aplinkai, žmonių turtui, jų gyvybei ar sveikatai.

TREČIASIS SKIRSNIS

ELEKTROS TINKLŲ APSAUGOS ZONOSE VYKDOMOS VEIKLOS SĄLYGOS

20. Tinklų operatoriaus darbuotojams ar operatoriaus pavedimu veikiantiems asmenims, leidžiama elektros tinklų apsaugos zonoje dirbti pagal statybos techninio reglamento STR 1.06.01:2016 „Statybos darbai. Statinio statybos priežiūra“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. D1-848 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.06.01:2016 „Statybos darbai. Statinio statybos priežiūra“ patvirtinimo“ nustatytus reikalavimus žemės kasimo ir kitokius darbus, jeigu tai būtina remontuojant, eksploatuojant, modernizuojant ir techniškai prižiūrint šiuos elektros tinklus. Darbai atliekami šia tvarka:

20.1. planinis elektros linijų, nutiestų per žemės ūkio naudmenas, modernizavimas, eksploatavimas, remontas bei techninė priežiūra atliekami Taisyklių 8 punkto nustatyta tvarka pranešus apie tai žemės savininkams;

20.2. darbai, kuriais siekiama išvengti avarijų elektros linijose arba likviduoti avarijas, gali būti atliekami bet kuriuo laiku be išankstinio pranešimo žemės savininkui. Apie atliktus darbus žemės savininkas raštu informuojamas ne vėliau kaip per 20 darbo dienų;

20.3. baigus žemės kasimo ir kitokius darbus, tinklų operatorius turi sutvarkyti žemės savininko teritorijas ir žemės ūkio naudmenas taip, kad jos būtų tinkamos naudoti pagal paskirtį, taip pat atlyginti žemės savininkui nuostolius, padarytus atliekant šiuos darbus. Žemės savininko patirti nuostoliai nustatomi ir atlyginami teisės aktų nustatyta tvarka.

21. Asmenys, vykdantys žemės kasimo darbus, radę techniniuose dokumentuose nenurodytus požeminius elektros kabelius, turi nedelsdami nutraukti kasimo darbus, imtis šių kabelių išsaugojimo priemonių ir pranešti apie tai tinklų operatoriumi ir savivaldybės administracijai, jeigu iš pastarosios buvo gautas leidimas žemės kasimo darbams.

22. Elektros tinklų, įrengtų miškuose, želdiniuose ar želdynuose, apsaugos zonoje tinklų operatorius privalo:

22.1. išlaikyti Elektros linijų ir instaliacijos įrengimo taisyklėse nustatytą proskynų plotį, iškertant proskynose medžius, krūmus bei išgenint medžių šakas, iškertant už proskynos ribų esančius pavienius medžius, užtikrinant elektros tinklų eksploatavimo, įskaitant specialaus transporto privažiavimą, galimybes;

22.2. užtikrinti proskynų ir greta esančio miško priešgaisrinės apsaugos reikalavimų laikymąsi, vykdant elektros tinklų modernizavimą, eksploatavimą, remontą ir techninę priežiūrą;

22.3. iškirsti pavienius medžius, kurie auga už proskynos ar apsaugos zonos ribų ir gresia nugriūti ant elektros oro linijų, elektros kabelių oro linijų, transformatorių, transformatorių pastočių, srovės keitimo stočių, skirstyklų, skirstomųjų punktų.

23. Miškuose, kuriuose nutiestos oro ir oro kabelių linijos, jų proskynose medžius ir krūmus kerta bei geni medžių šakas tinklų operatorius arba pagal raštišką suderinimą su tinklų operatoriumi – miškų savininkai arba valdytojai.

24. Tinklų operatorius turi teisę kirsti medžius ir krūmus, augančius už elektros tinklų proskynos ribų, tik suderinęs tokį kirtimą su miško savininku ar valdytoju, kuris Leidimų kirsti mišką išdavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. D1-1055 „Dėl Leidimų kirsti mišką išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka turi gauti leidimą kirsti mišką. Miško savininkas ar valdytojas, gavęs tinklų operatoriaus prašymą gauti leidimą kirsti mišką, kreipiasi dėl tokio leidimo gavimo.

Tinklų operatorius turi teisę avariniais atvejais kirsti sausuosius, vėjavartas, vėjalauižas, sniegolaužas bei palinkusius medžius, keliančius pavojų elektros tinklų ar įrenginių eksploatavimui, be leidimo kirsti mišką. Tinklų operatorius atlikęs darbus per 5 darbo dienas privalo informuoti Taisyklių 8 punkto nustatyta tvarka miško savininką ar valdytoją apie jų valdose iškirstus pavojingus medžius.

25. Medžių kirtimas, išskyrus keliančius pavojų elektros tinklų ar įrenginių eksploatavimui, genėjimas už elektros tinklų proskynų ribų derinamas su miškų savininkais arba valdytojais, taip pat su miškų urėdijomis arba nacionalinių ir (ar) regioninių parkų administracijų direkcijomis, kertant medžius miškuose, o jei šie miškai yra valstybės saugomose teritorijose (rezervatuose, draustiniuose) – su saugomų teritorijų direkcijomis (valstybės įsteigtų saugomų teritorijų, neturinčių direkcijų atveju – su direkcijų funkcijų vykdymui priskirtomis valstybinių gamtinių rezervatų, valstybinių parkų ir biosferos rezervatų direkcijomis), jei šie miškai yra gamtos paminklų apsaugos zonose, vandens telkinių apsaugos juostose ir zonose – su atitinkamomis rajonų ir (ar) miestų aplinkos apsaugos agentūromis.

26. Miestuose ir kaimo gyvenamosiose vietovėse, įskaitant sodininkų bendrijų teritorijas ir viensėdžius, kuriuose įrengti elektros tinklai, jų proskynose, užtikrinant saugų atstumą iki elektros tinklų, nustatytą Elektros linijų ir instaliacijos įrengimo taisyklėse, vadovaudamiesi miestų ir kitų gyvenamųjų vietovių želdinių apsaugos taisyklėmis bei kitų teisės aktų reikalavimais, želdinius, želdynus kerta ir genį želdinių, želdynų savininkai ir (ar) valdytojai, suderinę (išskyrus krūmų kirtimo darbus) su tinklų operatoriumi šių darbų atlikimo terminus.

27. Jei miestų ar kaimo gyvenamosiose vietovėse, įskaitant sodininkų bendrijų teritorijas ir viensėdžius, esančių želdinių, želdynų savininkai ir (ar) valdytojai nesilaiko Taisyklių 26 punkte nustatytų reikalavimų ir tinklų operatoriaus nurodytais arba tarpusavyje suderintais terminais, bet ne trumpesniais kaip per 30 kalendorinių dienų nuo raštiško įspėjimo gavimo dienos, elektros tinklų proskynose neiškerta ir (ar) neišgeni želdinių, želdynų, šiuos darbus atlieka tinklų operatorius, o želdinių, želdynų savininkai ir (ar) valdytojai sudaro sąlygas tinklų operatoriumi tokiems darbams atlikti.

Tais atvejais, kai želdinių, želdynų savininkai ir (ar) valdytojai yra valstybės ar savivaldybių institucijos, įstaigos, organizacijos, jos operatoriaus reikalavimu privalo atlyginti (kompensuoti) operatoriaus patirtas želdinių, želdynų kirtimo ir (ar) genėjimo darbų išlaidas, taip pat operatoriaus nuostolius, patirtus dėl elektros tinkluose įvykusių avarinių gedimų, kuriuos sukėlė želdinius, želdynus prižiūrinčių savininkų, valdytojų laiku neiškirsti želdiniai, želdynai.

Apie želdinių ar želdynų kirtimo ir (ar) genėjimo darbų pradžią želdinių, želdynų savininkai arba valdytojai informuojami Taisyklių 8 punkte nustatyta tvarka. Iškiršta mediena, krūmai, jeigu jie nebuvo susmulkinti, bei išgenėtos šakos paliekami želdinių, želdynų savininkams arba valdytojams, jei nesusitarta kitaip.

28. Jei želdinių, želdynų savininkai arba valdytojai tinklų operatoriumi nesudarė sąlygų ar kitaip trukdė iškirsti ar išgenėti elektros tinklų apsaugos zonoje (proskynoje) esančius želdinius, želdynus dėl kurių įvyko elektros įrenginių gedimas, želdinių, želdynų savininkai, valdytojai, tinklų operatoriaus reikalavimu, privalo atlyginti (kompensuoti) tinklų operatoriaus patirtus nuostolius dėl elektros įrenginių gedimo, įskaitant dėl medžių genėjimo ir (ar) kirtimo.

29. Želdinių ar želdynų kirtimas, genėjimas už elektros tinklų proskynų ar apsaugos zonos ribų derinami su želdinių ar želdynų savininkais arba valdytojais, taip pat su vietos savivaldybių administracijomis – kertant, genint saugotinus medžius ir krūmus, ir su aplinkos apsaugos agentūromis.

KETVIRTASIS SKIRSNIS

ELEKTROS TINKLŲ, ESANČIŲ KITŲ ASMENŲ OBJEKTUOSE, APSAUGOS ZONOSE VYKDOMOS VEIKLOS SĄLYGOS

30. Planiniai elektros kabelių požeminių linijų modernizavimo ir eksploatavimo darbai kelio juostoje turi būti atliekami po to, kai šių darbų vykdymo sąlygos iš anksto suderinamos su Lietuvos automobilių kelių direkcija arba kelių savininkais ir su policija, o miestuose ir kaimo gyvenamosiose vietovėse taip pat su vietos savivaldybių administracijomis. Darbai atliekami šia tvarka:

30.1. darbų vykdymo sąlygos turi būti suderintos ne vėliau kaip prieš 3 darbo dienas iki darbų pradžios. Derinimo metu pateikiama informacija apie būsimų darbų apimtį, mastą, terminus

ir kita su tuo susijusi informacija. Derinant darbų vykdymo sąlygas, draudžiama tinklų operatoriui nustatyti tokius įpareigojimus, kurie nebūtų susiję su derinamų darbų vykdymu;

30.2. tinklų operatorius, atliekantis nurodytus darbus, turi įrengti laikinus apvažiavimus, aptverti darbų vietą, pastatyti atitinkamus kelio ženklus ir atstatyti kelio dangą savo lėšomis;

30.3. avarijos atveju leidžiama atlikti elektros kabelių požeminių linijų remonto darbus, dėl kurių gali būti sugadinta kelio danga, be išankstinio derinimo, nedelsiant pranešus apie šiuos darbus Lietuvos automobilių kelių direkcijai arba kelių savininkams, o miestuose ir kaimo gyvenamosiose vietovėse – taip pat savivaldybių administracijoms.

31. Planiniai elektros kabelių linijų modernizavimo ir eksploatavimo darbai geležinkelio kelių ir jų įrenginių apsaugos zonoje turi būti atliekami po to, kai šių darbų vykdymo sąlygos iš anksto, bet ne vėliau kaip prieš 3 darbo dienas iki darbų vykdymo, bus suderintos su atitinkamos geležinkelio infrastruktūros savininku ar valdytoju.

Likviduojant iki 35 kV įtampos elektros linijose (įskaitant ir kabelių požemines linijas) avarijas geležinkelio kelių ir jų įrenginių apsaugos zonoje, avarijų likvidavimo darbai gali būti atliekami bet kuriuo laiku, be išankstinio derinimo, nedelsiant apie šiuos darbus pranešus atitinkamos geležinkelio infrastruktūros savininkui ar valdytojui. Prieš atliekant įvairius kasybos darbus geležinkelio kelių ir jų įrenginių apsaugos zonoje, ar bet kokius darbus pavojingoje geležinkelio zonoje, turi būti gautas geležinkelio infrastruktūros savininko ar valdytojo pritarimas.

32. Elektros oro linijų, elektros kabelių oro linijų, elektros kabelių požeminių linijų ir elektros kabelių povandeninių linijų sankirtų su laivybinėmis ir plukdyimo upėmis, ežerais, vandens telkiniais ir kanalais vietos turi būti pažymėtos informaciniais ženklais. Informacinius ženklus stato tinklų operatorius, suderinęs su valstybine įmone Vidaus vandens kelių direkcija, kuri juos įtraukia į laivybos navigacinių ženklų sąrašą ir locmanų žemėlapius.

Elektros kabelių povandeninių linijų trasos jūrose tinklų operatoriaus prašymu turi būti nurodytos „Pranešimuose jūrininkams“ ir pažymimos jūrlapiuose.

33. Jeigu elektros kabelis iškeliamas iš vandens inkaru, žvejybos įrankiais arba kitokiu būdu, laivų kapitonai (darbų vadovai) privalo nedelsdami pranešti apie tai tinklų operatoriui. Laivų kapitonai perduoda šį pranešimą tiesiogiai arba per artimiausią jūrų ar upių uostą.

34. Jeigu elektros linijų apsaugos zonos sutampa su išilgai geležinkelio ir automobilių kelių ruožais, vamzdynų, ryšių linijų, kitokių objektų apsaugos zonomis, darbus, susijusius su šių objektų eksploatavimu, sutampančiuose teritorijos sklypuose atlieka suinteresuoti asmenys, suderinę tarpusavyje.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

35. Fiziniai asmenys, pastebėję nutrūkusį arba nukritusį elektros oro linijos laidą, nulūžusią atramą, atidarytas transformatorinių duris, taip pat iškilus pavojui, kad gali griūti atrama arba trūkti laidas, privalo imtis priemonių, kad atsitiktinai prie laidų ir atvirų elektros įrenginių neprieitų žmonės ir gyvūnai, ir nedelsdami apie tai pranešti Bendrajam pagalbos centrui skubiosios pagalbos tarnybų telefono numeriu 112 arba tinklų operatoriui.

36. Tinklų operatorius turi teisę sustabdyti darbus, kuriuos atlieka kiti asmenys, pažeisdami Taisyklių reikalavimus, elektros tinklų apsaugos zonose.

37. Asmenys, pažeidę Taisyklių reikalavimus, atsako įstatymų nustatyta tvarka.